

Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2020

114/00.02/2020

Khall 17.08.2020 § 161

Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan korottaa hakemuksesta harkinnanvaraisesti valtion talousarvion rajoissa, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Sen arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet. Harkinnanvaraisen avustuksen kriteereissä huomioidaan myös koronakriisin vaikutukset, jotka on eriteltävä hakemuksessa.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on esitettävä valtionosuuden korotusta koskevassa hakemuksessa. Jos toimenpiteitä ei ole päätetty hakuajan loppuun mennessä, on hakemukseen merkittävä se, milloin valtuusto ne käsittelee ja mitkä toimenpiteet ovat. Valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtionosuuden korotus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitetyt toimenpiteet tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu.

Haapaveden kaupunginvaltuuston päätöksestä 3.7.2018 §38 on valittu hallinto-oikeuteen, eikä näin ollen kaupungin talouden tasapainottamiseen tähtäviä toimenpiteitä ole voitu täysimääräisesti toteuttaa.

Vuonna 2019 harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta haettiin tasapainottamisohjelmalla (9.9.2019 §47), jonka toimenpiteet ovat tulleet päätettäväksi erillisinä päätöksinä. Osa tasapainottamisohjelman toimenpiteistä on toteutunut vuoden 2020 talousarvion toimeenpanossa, osa siirtyy tarkasteltavaksi vuodelle 2021. Tämän lisäksi koronapandemian vuoksi osa tasapainottamistoimenpiteistä on viivästynyt.

Kaupungin taloudellinen tilanne täyttää kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemisen perusteet ja kaupunki on hyväksynyt taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavia toimenpiteitä.

Oheismateriaalia.

Vs. kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää, että

1. Haapaveden kaupunki hakee kuntien harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 2020.

2. hakemus jätetään määräajan puitteissa 31.8.2020 mennessä kaupunginhallituksen elokuun kokouksessa päätettävien perusteiden ja hyväksytyjen tasapainottamistoimenpiteiden pohjalta, ottaen huomioon koronapandemian vaikutukset.

Päätös:

1. Hyväksyttiin.

2. Hyväksyttiin.

Khall

Kaupunginhallitus on päättänyt hakea kuntien harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 2020. Hakemus tulee jättää valtiovarainministeriöön 31.8.2020 mennessä.

Kaupunginhallitus on päättänyt, että harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemus laaditaan jo hyväksytyjen tasapainottamistoimenpiteiden pohjalta ottaen huomioon koronapandemian vaikutukset.

Haapaveden kaupunginvaltuusto päätti talouden tasapainottamisohjelmasta kaudelle 2019-2024 kokouksessaan 9.9.2019 §47 päättäessään hakea vuoden 2019 harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta. Hakemus ei kuitenkaan johtanut valtiovarainministeriön myönteiseen päätökseen.

Kaupungin vuoden 2019 tulos jäi 574 000 euroa alijäämäiseksi. Haapaveden kaupungin erittäin haasteellisessa taloustilanteessa tasapainottamisohjelman toimeenpanoon ryhdyttiin. Tasapainottamisohjelman mukaiset toimenpiteet tulivat käsittelyyn valtuustossa joko omina kokonaisuuksinaan tai vuoden 2020 talousarvion yhteydessä. Suurimpina kokonaisuuksina vuoden 2019 ja alkuvuoden 2020 aikana on käsitelty valtuustossa palvelurakennemuutos kohdentuen vuodeosaston muuttamiseen arviointi- ja kuntoutusyksiköksi. Tämän lisäksi käsiteltiin kouluverkkoa asiaan kuuluvine kuulemis- ja yhteistoimintaprosesseineen. Valtuuston päätöksellä kouluverkko jäi edelleen ennalleen, kuitenkin siten, että valtuusto linjasi periaatepäätöksellä oppilaslaskennan periaatteet kouluverkon

jatkosuunnittelua varten. Em. lisäksi on tehty leikkaukset kaupungin myöntämiin avustuksiin sekä tarkasteltu hallintokunnittain mahdolliset säästökohteet.

Hallintokunnittain tarkasteltuna vuoden 2020 talousarvion toimeenpanolla on päästy arviolta 489 000 euron säästöihin. Koronapandemian vaikutukset ovat tilanteessa 26.8.2020 yhteensä 365 000 euroa. Vuoden 2020 loppuun mennessä koronan vaikutusten arvioidaan nousevan n. 500 000 euroon. Tasapainottamisohjelman toimenpiteitä on viivästynyt sekä toiminnallisista syistä, että koronapandemian vuoksi. Suhteessa tasapainottamissuunnitelmaan, vuoden 2020 ylimääräiset kustannukset ovat n. 700 000 euroa. Käytännössä tasapainottamisohjelman ensimmäisen vuoden toteutuneet säästöt ovat jo hupenneet koronapandemiasta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin sekä tätä kautta toimenpiteiden viivästyksiin.

Talouden tasapainottamista tarkastellessa eivät tehdyt toimenpiteet tule vielä riittämään. Talousarvion 2020 mukaan kaupungin taseen ylijäämä muuttuu alijäämäksi vuonna 2021 ja alijäämä kasvaa vuonna 2022. Haapaveden kaupungin tulisi vuodesta 2022 alkaen tehdä ylijäämäistä tulosta keskimäärin 300 000 euroa vuodessa. Talouden tasapainottamiseksi vuonna 2021 olisi talousvuodelle 2022 tehtävä päätöksiä joiden säästövaikutukset olisivat noin 2.200.000 euroa.

Valmisteilla olevan osavuosikatsauksen II/2020 mukaan talous- ja lisätalousarvion perusteella Haapaveden kaupungin vuoden 2020 alijäämä tulee olemaan 2 655 997 euroa ja taseen ylijäämä vuoden lopussa tulee näin ollen olemaan 407 279 euroa. Vuoden 2020 talousarviossa esitetyn taloussuunnitelman mukaisesti alijäämä tulee kasvamaan ollen kumulatiivisesti vuoden 2021 lopussa n. 2 000 000 euroa ja vuoden 2022 lopussa n. 5 000 000 euroa. Konsernitarkastelussa alijäämä nousee vuoden 2022 lopussa n. 8 000 000 euroon.

Esityslistan liitteenä harkinnanvaraisen valtiosuuden hakemuslomake, arviointi tasapainottamisohjelman toteutumasta, alijäämätarkastelu ja koronapandemian vaikutukset.

Vs. kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää, että Haapaveden kaupunki hakee kuntien harkinnanvaraista valtiosuuden korotusta 700 000 euroa hyväksytyjen tasapainottamistoimenpiteiden pohjalta koronapandemian vaikutukset huomioon ottaen.

Päätös:

Hyväksyttiin.

Merkittiin, että tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.
